

Obsah

Kronika sveta, kde niet periférie 5

Predslov Zuzany Kepplovej

2006

Darwinova nočná mora 9

19. január – letecké nešťastie slovenského vojenského lietadla An-24 pri obci Hejce v Maďarsku, zahynulo 42 ľudí, prežil iba jediný vojak.

Príliš optimistický? Už iba to by mi chýbalo 11

21. máj – referendum k otázke osamostatnenia Čiernej Hory od Srbska, s osamostatnením súhlasilo 55,4 % hlasujúcich.

Štartovacia frčka hlavného dizajnéra 13

17. jún – v predčasných voľbách do Národnej rady Slovenskej republiky zvíťazila opozičná strana SMER – sociálna demokracia.

Demokracie je viac, demokratov nie 15

25. august – Hedvigu Malinovou, slovenskú vysokoškolskú študentku maďarskej národnosti, napadli dvaja muži zato, že hovorila po maďarsky.

2007

Sloboda v nejakom prezlečení 18

1. január – Pan Ki-mun nahradil Kofiho Annana na poste generálneho tajomníka OSN.

Dobry vtíp sa šíri rýchlejšie ako chrípka 20

2. február – spustenie prevádzky služieb tretieho slovenského mobilného operátora – O2

Poučiť sa môžeme aj od protinožcov... 22

2. marec – výbuch v delaboračnej hale VOP Nováky, zahynulo osem ľudí.

Vesmírni conquistadori	24
6. máj – vo francúzskych prezidentských voľbách zvíťazil Nicolas Sarkozy.	
Šípkové Ruženky si pretierajú oči... ..	26
27. jún – po odstúpení Tonyho Blaira sa premiérom Spojeného kráľovstva stal Gordon Brown.	
O rube a líci pozitívneho príkladu	28
24. august – americká televízna stanica CBS odvysielala pilotný diel sitkomu Teória veľkého tresku.	
Nový svet bez ironických úvodzoviek	30
21. december – Slovensko, Česko, Estónsko, Lotyšsko, Litva, Maďarsko, Poľsko, Slovinsko a Malta vstúpili do schengenského priestoru	

2008

Kávové fakty	33
2. január – cena ropy prekonalala na amerických trhoch 100 dolárov za barel.	
Tento svet nie je pre... ..	35
15. február – Václav Klaus bol druhýkrát zvolený za prezidenta Českej republiky.	
Modlime sa pri benzín pumpách	37
19. február – Fidel Castro sa vzdal funkcie prezidenta Kuby.	
Pomník neznámeho občana	39
8. máj – Vladimir Putin sa stal predsedom vlády Ruskej federácie.	
August 1968 v Liptove	41
18. júl – v Srbsku zatkli bývalého vodcu bosnianskych Srbov Radovana Karadžića, obvineného z genocídy bosnianskych Moslimov počas vojny v bývalej Juhoslávii.	

Začala sa perestrojka kapitalizmu? 43

8. august – gruzínska armáda začala rozsiahlu vojenskú operáciu proti separatistami ovládanému Južnému Osetsku.

Storočie sa skončilo až teraz 44

4. november – americké prezidentské voľby vyhral demokrat Barack Obama, ktorý získal 365 voliteľských hlasov, republikánsky kandidát John McCain získal 173 hlasov.

2009

Tak ako Jakeš & Biľak na Gorbačova 46

1. január – na Slovensku bolo zavedené euro, slovenská koruna sa prepočítavala na euro konverzným kurzom 1 € = 30,126 SK.

Dokáže sa kapitalizmus poučiť? 47

2. marec – malý asteroid, označený ako 2009 DD45 (priemer približne 30 metrov), sa priblížil k Zemi na vzdialenosť 63 500 kilometrov.

O majiteľoch neotrasiteľnej pravdy 49

28. marec – v prezidentských voľbách zvíťazil s nadpolovičnou väčšinou hlasov Ivan Gašparovič nad Ivetou Radičovou.

Nevyhrala „ulica“, ale demokracia 51

24. júl – Levoča bola zapísaná do zoznamu UNESCO po jednohlasnom rozhodnutí porotcov v španielskom meste Sevilla.

Sľúbili sme si vraviť pravdu len... 53

10. august – výbuch v Bani Handlová, pri ktorom zomrelo 20 ľudí. Na Slovensku bol vyhlásený štátny smútok.

Optimisti zo Silicon Valley 55

14. október – Slovensko sa kvalifikovalo prvýkrát na majstrovstvá sveta vo futbale 2010.

2010

Biznis objavil najchudobnejších...	57
4. január – v Dubaji bola slávnostne otvorená najvyššia budova na svete Burdž Chalífa.	
Jedni sľubujú, iní strašia, ale my...	59
12. január – Haiti zasiahlo zemetrasenie so silou 7,0 stupňa Richterovej stupnice, hlavné mesto Port-au-Prince bolo zdevastované.	
S krížom po funuse, ale predsa	60
10. apríl – neďaleko Smolenska sa zrútil Tupolev Tu-154, pri nešťastí zahynul aj poľský prezident Lech Kaczyński.	
Rozpaky nad afganským bohatstvom	62
20. apríl – Explózia a začiatok požiaru na vrtnej plošine Deepwater Horizon juhovýchodne od pobrežia Louisiany.	
Nekalé praktiky „solídnej“ firmy	64
12. jún – voľby do Národnej rady Slovenskej republiky, voľby vyhral SMER – sociálna demokracia, ale vládu nakoniec zostavila Iveta Radičová z SDKÚ.	
O bratoch Durrellovcoch a eure	66
19. august – posledná brigáda americkej armády sa stiahla z Iraku, skončila sa tak americká účasť vo vojne v Iraku.	
O zranenej dôstojnosti občana	68
30. august – strelba v Devínskej Novej Vsi si vyžiadala 8 mŕtvych, 15 zranených.	

2011

Stane sa z PKO pozitívny precedens?	70
24. január – pri teroristickom útoku na letisku Domodedovo zahynulo 35 ľudí.	
Reči sa vravia, chlieb sa je...	71
18. marec – vytvorenie bezletovej zóny spojencami nad Líbyou.	

Dobre si rozmysli, za čo bojuješ, lebo... 73

8. júl – štart raketoplánu Atlantis, poslednej misie programu Space Shuttle.

Afganské dilemy 74

7. september – pri páde lietadla pri Jaroslavi zahynul takmer kompletný hokejový tím Lokomotivu Jaroslavl vrátane slovenského hokejistu Pavla Demitru.

Päťdesiat rokov po smrti Lumumbu... 76

11. október – vláda SR nezískala podporu poslancov NR SR v spojenom hlasovaní o vyslovení súhlasu so zvýšením záruk štátov v eurovale a vyslovení dôvery vláde, čo znamenalo pád Radičovej vlády.

Obchod s hladom 78

31. október – podľa odhadov OSN dosiahla svetová populácia sedem miliárd.

Occupy Wall Street ako prvý krok...? 79

21. december – na internete boli zverejnené prepisy nahrávok Slovenskej informačnej služby, ktoré sa stali známe ako kauza Gorila.

2012

Dnes by bol Oliver Twist raperom 81

1. február – zomrela Wisława Szymborska, poľská poetka, laureátka Nobelovej ceny za literatúru za rok 1996.

Posolstvo klauna z Islandu 82

10. marec – predčasné voľby do Národnej rady SR, voľby vyhrala strana SMER – SD so ziskom 44,42 % hlasov a utvorila jednofarebnú vládu.

O šibalstve Rudyarda Kiplinga 84

9. jún – začali sa majstrovstvá Európy vo futbale v Poľsku a na Ukrajine.

Nové pravidlá pre svetový obchod 86

Play fair 88

4. august – zomrel slovenský fotograf a dokumentarista Karol Kállay.

Adios, Santiago Carillo 89

25. august – sonda Voyager 1 opustila „vesmír, kde prevláda Slnko,“ a dostala sa do medziplanetárneho priestoru.

2013

Vzbura neviditeľných 91

2. január – Košice sa spolu s Marseille stali Európskym hlavným mestom kultúry.

Ne-rast ako podmienka rozvoja 92

26. január – za prezidenta Českej republiky bol v historicky prvej priamej voľbe zvolený Miloš Zeman.

Tulipány pre Alana Greenspana 94

13. marec – po rezignácii pápeža Benedikta XVI. bol zvolený pápež František.

Pravda ako kontraband 95

8. apríl – zomrela Margaret Thatcherová, britská politička, bývalá predsedníčka vlády.

Zabudnuté knihy 97

31. máj – turecká polícia tvrdo zasiahla proti demonštrantom v Istanbule. Protesty vyvolal plán zrušiť park Gezi.

Slováci na Mesiaci 99

5. jún – denník The Guardian uverejnil prvý článok založený na svedectve Edwarda Snowdena a dokumentoch, ktoré vďaka nemu unikli.

Komparz s podlomenou dôverou 101

5. december – zomrel Nelson Mandela, juhoafrický politik, bojovník proti politike apartheidu.

2014

Protest podľa know-how 103

11. január – bola zrušená Ľudová strana – Hnutie za demokratické Slovensko, ktorej predsedom bol Vladimír Mečiar.

Rozbíjať mýty nie je ľahké 104

22. február – po občianskych nepokojoch v Kyjeve známých ako Euromajdan, ktoré si vyžiadali okolo 100 obetí, ukrajinský parlament odvolal prezidenta Viktora Janukovyča.

Medzi eufóriou a úzkosťou 106

6. marec – po tom, čo 27. februára neoznačené ruské vojenské jednotky obsadili Krymskú autonómnu republiku, krymský parlament prijal rozhodnutie o pripojení Krymu k Rusku.

Sme ešte občanmi? 108

29. marec – v prezidentských voľbách zvíťazil občiansky kandidát Andrej Kiska, ktorý porazil Roberta Fica.

Veľká nerovnosť je rovnako zhubná... 109

24. máj – zástupcovia Doneckej ľudovej republiky a Luhanskej ľudovej republiky podpísali dohodu o spojení a vytvorení štátneho útvaru „Nové Rusko“.

O umení hovoriť vo verejnom priestore 111

17. júl – let Malaysia Airlines 17, lietadlo Boeing 777 z Amsterdamu do Kuala Lumpur bolo zostrelené v Doneckej oblasti na Ukrajine, zahynuli všetci 298 cestujúci.

Ty už slyšal gólas Bóga? 113

31. december – Spojené štáty a Spojené kráľovstvo stiahli svoje jednotky z Afganistanu.

2015

- 7. január – útok na redakciu satirického časopisu Charlie Hebdo v Paríži, zomrelo dvanásť ľudí. K útoku sa prihlásila Al-Káida.
- 20. júl – Kuba a USA nadviazali po 54 rokoch diplomatické styky.
- 10. september – Kráľovná Alžbeta II. sa stala najdlhšie panujúcim britským panovníkom, panuje od roku 1952.
- 30. september – Rusko sa leteckými údermi aktívne zapojilo do občianskej vojny v Sýrii po boku vládnych síl prezidenta Asada.
- 8. októbra – Nobelovu cenu za literatúru získala bieloruská autorka Svetlana Alexijevič.

2016

- 5. marec – voľby do Národnej rady SR, vyhrala ich strana SMER – sociálna demokracia a zostavila vládu.
- 3. apríl – vyšiel prvý novinový článok k celosvetovej kauze Panama Papers.
- 23. jún – britskí voliči v referende hlasovali za vystúpenie Spojeného kráľovstva z Európskej únie.
- 1. júl – Slovensko sa po prvýkrát stalo predsedníckou krajinou Rady Európskej únie.
- 8. november – Donald Trump zvíťazil v prezidentských voľbách a stal sa 45. prezidentom USA.

2017

- 31. január – Maroko po 33 rokoch vstúpilo do Africkej únie.
- 3. apríl – teroristický útok v petrohradskom metre.
- 7. máj – vo francúzskych prezidentských voľbách zvíťazil Emmanuel Macron.
- 23. jún – štart prvej slovenskej družice skCube.
- 9. august – zomrel slovenský skladateľ Marián Varga.

2018

Prečo autokrati neznášajú Darwina?.....115

21. február – vo Veľkej Mači bol zavraždený novinár Ján Kuciak a jeho snúbenica Martina Kušnírová.

Príbeh François Traorého z Burkiny Faso..... 117

9. marec – do ulíc na Slovensku a v zahraničí vyšlo v rámci protestov Za slušné Slovensko viac ako 120 000 ľudí. Išlo pravdepodobne o najväčšiu demonštráciu od nežnej revolúcie.

USA a Čína si rozdelili budúcnosť 121

18. marec – Vladimir Putin bol v prvom kole volieb zvolený za ruského prezidenta na ďalších šesť rokov.

Afrika prerástla rozvojovú pomoc123

27. júl – najdlhšie pozorovateľné zatmenie Mesiaca v 21. storočí – trvanie 1 hodina, 43 minút a 34 sekúnd.

2019

Nie je to socializmus, ale...128

3. január – čínska mesačná sonda Čchang-e 4 ako prvá v histórii pristála na odvrátenej strane Mesiaca.

Nepadli pred Trumpom na kolena 131

30. marec – v prezidentských voľbách zvíťazila Zuzana Čaputová a stala sa novou slovenskou prezidentkou.

Nacisti spochybňujú holokaust už aj v koncentrákoch134

16. máj – americká televízna stanica CBS odvysielala posledný diel kultového sitkomu Teória veľkého tresku.

Zázračný prútik Vladimira Putina136

13. september – zomrel György Konrád, maďarský spisovateľ a disident.

Je možná ekologicky spravodlivá politika?139

31. december – v čínskom Wu-chane vypukla pandémia Covidu-19.

2020

Korona medzi faktmi a bludmi144

30. január – v súvislosti so šírením koronavírusu SARS-CoV-2 vyhlásila Svetová zdravotnícka organizácia stav ohrozenia verejného zdravia medzinárodných rozmerov.

Z ruskej „glubinky“ ľudia utekajú146

5. február – Donalda Trumpa Senát Spojených štátov oslobodil v procese impeachmentu.

Aké je Rusko pred zmenou ústavy149

29. február – v parlamentných voľbách na Slovensku zvíťazila strana OLaNO. Zostavením vlády bol poverený Igor Matovič.

6. marec – na Slovensku sa objavil prvý prípad ochorenia Covid-19

Rub a líce neoliberalizmu152

Sochy mieria k srdcu temnoty158

11. marec – Svetová zdravotnícka organizácia (WHO) oficiálne klasifikovala šírenie koronavírusu SARS-CoV-2 ako pandémie.

QAnon je generátor konšpiračnej pandémie162

26. máj – v USA sa začali protesty po smrti Georgea Floyda.

Tri roky od vraždy Daphné Galiziovej.

Rozdiely a podobnosti167

9. august – prezidentské voľby v Bielorusku vyhral doterajší prezident Alexandr Lukašenko. V krajine sa následne spustili masívne protesty tvrdo potlačované políciou.

3. november – v USA sa uskutočnili prezidentské voľby, v ktorých Joe Biden porazil Donalda Trumpa a stal sa 46. prezidentom USA.

Žijeme vo veku dozrievajúceho hnevu?170

2021

Je ruský sever bremeno či špajza? 174

12. január – Marian Kočner a Pavol Rusko boli rozsudkom Najvyššieho súdu právoplatne odsúdení na devätnásť rokov odňatia slobody za falšovanie zmeniek TV Markíza.

Kam sa sťahujú Rusi. 178

18. január – ruský súd vzal do väzby ruského opozičného politika Alexeja Navalného. Nasledujúce dni sa v Rusku uskutočnilo viacero protestov, ktoré sprevádzalo masové zatýkanie.

Vieme, ako sa šíri korona.

Nevieme však presvedčiť ľudí, aby sa chránili 182

30. marec – premiér SR Igor Matovič podal po koalícnej kríze demisiu. Vo funkcii ho nahradí doterajší minister financií Eduard Heger.

Pentagón potvrdil existenciu neznámych

lietajúcich objektov 186

15. august – hnutie Taliban obsadilo afganské hlavné mesto Kábul, prezident Ašraf Ghání utiekol do Ománu a vládna moc sa rozpadla.

Miliardári chcú ísť do neba 189

16. september – spoločnosť SpaceX vyslala na obežnú dráhu prvú civilnú misiu Inspiration 4.

Nová pravica je ideologická čalamáda 191

25. december – raketa Ariane 5 vyniesla do kozmu vesmírny ďalekohľad Jamesa Webba.

Kto sú obeť klasizmu? 194

Táto kniha tu mala byť už dávno 199

Doslov Jána Púčka